

Jitka Nováčková: Udržitelnost podpoříte i docela malým krokem

19.11.2024

Vítězka soutěže Česká miss a známá modelka sází na udržitelnost a recyklaci. Její přístup inspiruje na sociálních sítích stovky tisíc lidí.

Jak dlouho bydlíte na Žižkově?

Přistěhovali jsme se před třemi roky do ulice Olgy Havlové. Předtím jsme s partnerem Timem žili ve Finsku, odkud pochází. Okolí naší ulice se poslední dobou hezky rozrůstá, tenhle kout Prahy 3 bude příjemné místo k bydlení. Teď se ale budeme zase stěhovat. Jdeme na Letnou, kde jsme koupili byt.

Takže Žižkov opouštíte?

Ano, ale nechce se mi. Už jsem si tady našla přátele i podniky, které mám ráda — například Café spirit na Basilejském náměstí. Každé ráno potom, co jsem dala dcerku do školky, jsem si tam sedla na kávu a pracovala nebo měla schůzky. Další oblíbený podnik Vino Fino je přímo v naší ulici. Má jedinečnou atmosféru, úžasné majitele a je to skvělé místo pro odpolední posezení a relax. Pak ráda chodím běhat do Malešického parku. Žižkov a okolí jsem objevila, až když jsme se sem přistěhovali, předtím jsem ho vůbec neznala. Miluju Biskupcovu a Jeseniovu ulici s jejich stromořadími. Když je ozáří slunce, je to nádhera. Žižkov je pro mě takové malé město ve městě.

A další oblíbená místa?

Mám ráda třeba obchůdek Adra v Roháčově ulici. Jednou se mi tam povedlo ulovit moje nejhezčí sako. Zároveň tam každý měsíc nosím své a partnerovy věci k věnování, dětské oblečení a hračky, ale taky kosmetiku, kterou nevyužiju. Peníze, které tam zákazníci utratí, jdou na charitu. Takže vy máte vyklizenou skříň, někdo si udělal radost levným nákupem a někdo další získal peníze, které použije na dobrou věc.

K oblékání a módě máte blízko, protože působíte taky jako modelka. Jak vnímáte trend fast fashion na jedné straně a udržitelnost na straně druhé?

„Rychlá móda“ jde ruku v ruce s tím, jak je teď část společnosti zvyklá nakupovat — tedy pořizovat si hodně oblečení, rychle je měnit, vyhodit a neřešit, co s ním bude dál. To je fenomén fast fashion, který produkuje obrovské množství oblečení, což se mně nelíbí. Proto se snažím nakupovat co nejčastěji z druhé ruky, obvykle v internetových secondhandech, jako je třeba Vinted. Ráda mám taky švédský Sellpy.com, který za pět eur posílá zboží i do Česka. Vyhovuje mi, že to, co si objednáme a neseďme mi, prostě vrátíme.

Když se bavíme o udržitelnosti, jak jste se k ní dostala?

Asi když jsem si začala všimnout toho, co se děje s věcmi, které házím do kontejnerů, a jaké to má následky. Dospějete při tom třeba k obrovskému problému, jakým je nejenom v Česku skládkování. Upřednostňuju proto věci, které se dají opravit, poslat dál a využít znovu. Když něco sháním, mrknu nejdřív na Bazoš a Vinted, kde teď pořizuju část vybavení bytu od mopů a vysavačů přes ramínka na šaty až po dětská kola. U spousty věcí vůbec nepotřebujete, aby byly nové, a ještě ušetříte.

Nedávno jste se stala ambasadorkou Institutu cirkulární ekonomiky. Co to obnáší?

Na jedné akci pražské kanceláře OSN jsem se setkala se zakladatelkou institutu Soňou Jonášovou. Protože téma udržitelnosti a cirkularity mě hodně zajímá, dala jsem se s ní do řeči. Během toho jsme zjistily, že jsme na jedné vlně a že spolupráce bude přínosná. Teď můžu využívat vědecký back-up a odbornost jejího týmu, a tak dělat na svých sítích osvětu ohledně témat, kterým se věnuju.

Jaký jednoduchý krok k udržitelnosti může udělat každý z nás?

Velký dopad má paradoxně docela malý krok — že budete odebírat zelenou elektřinu. Stačí to sdělit dosavadnímu dodavateli, což můžete udělat online nebo stejně jako já v aplikaci. Já platím měsíčně asi 30 korun navíc, ten dopad je ale oproti všem jiným aktivitám opravdu velký. Nikdo vám samozřejmě nenatáhne domů nové kabely, odběrem elektřiny z obnovitelných zdrojů se ale významně podílíte na poměru zelené elektřiny v energetickém mixu a kvůli tomu, že v Česku stále máme uhelné elektrárny, je to opravdu asi ten největší a nejjednodušší krok, který můžete udělat.

V Česku se právě řeší taky zálohování PET lahví a plechovek.

Říkám si, konečně už! Je to trochu úmorné a je škoda, že se zavedení zálohování neustále odsouvá. Tady to možná ještě bude třaskavé téma. Už proto, že se v odpadovém byznysu točí spousta peněz. Jak ve Finsku, tak v Dánsku, kde jsem taky žila, je zálohování petek a plechovek dávno standard. Partner měl kvůli tomu v Česku problém plechovky a petky sešlapávat. Z Finska na to nebyl zvyklý, protože je chodil vracet.

Vztahuje se váš odpovědný přístup i na další oblasti života?

Spíš bych řekla, že jsem takový zlatý střed. Snažím se dělat lepší kroky tak, aby mě to bavilo a zároveň to pro mě bylo komfortní. Známe se, kdybych si dala vysoké cíle, za pár měsíců mě to nebude bavit a všechnu snahu zahodím. Myslím si, že to tak má spousta z nás. Takže se jenom snažím dělat některé věci líp, ne perfektně. Třeba jsem ve stravě výrazně omezila živočišné produkty. Stejně tak ráda volím městskou hromadnou dopravu. Máme ale i auto — třeba kvůli tomu, že půl rodiny žije v zahraničí a rádi cestujeme. Moc fandím cyklistice ve městech. Mým velkým přáním je, aby se takový trend dostal i do Prahy, kde zatím nejsme na kola tolik zvyklí a upřednostňujeme spíš auta. Obdivuju ty, kdo tady cyklistiku přes nevoli mnoha ostatních propagují.

Některým řidičům vadí například vyznačené pruhy pro cyklisty. Jak je to jinde ve světě?

Zrovna Dánsko je na cyklistech téměř postavené. Na přechodu si spíš hlídáte, aby vás nepřejel cyklista než motorista (smích). Dánové mají na auta uvalené vysoké daně, takže je pro ně větší problém si vůz pořídit. Hodně lidí si proto zvyklo na život na kole. Fascinuje mě, jak na něm jezdí i v ošklivém počasí. I když venku lijí, vezmou si pláštěnku, kalhoty a boty do deště a jedou do práce nebo do školy. Díky jízdě na kole jsou taky fit. Ve Finsku myslím tolik cyklistů nebylo. Žili jsme ale v Helsinkách, kde je zase výborná síť městské hromadné dopravy.

Takže severský životní styl se vám zamlouvá?

Jsem ráda, že jsem ho poznala. Ukázalo mi to hodně jiných přístupů k různým věcem. Na severu to mají často zařízené dost jinak než my v Česku a od doby, co žiju s Timem, jsem přestala vnímat spoustu věcí černobíle. Člověk vidí odlišné tradice a jeho první reakce je, že je to divné. Například mateřská dovolená, která v Česku trvá tři roky, je na severu půl roku nebo rok — to se mi zdálo dost zvláštní. Moji severští přátelé jsou ale zároveň velmi vyrovnané osobnosti, takže to třeba není tak špatně. I já se od určité doby rozhoduju víc podle pocitu než podle běžného zvyku.